

Από τη φυματιολογία στην πνευμονολογία

Ο καθηγητής Θ. Λιώκης μας άφησε πλήρη ημερών στο τέλος του καλοκαιριού. Στα πρώτα δύσκολα χρόνια άσκησε τη Φυματιολογία της Γαλλικής σχολής, που δέσποζε στην εποχή του, σε τόπο και χρόνο όπου η φυματίωση «θέρριζε». Αργότερα είχε την ευκαιρία να πολεμήσει τη φυματίωση με τη χορήγηση των δραστικών αντιφυματικών και την ικανοποίηση να ζήσει το μετασχηματισμό της Φυματιολογίας στη μεγάλη και λαμπερή ειδικότητα της Πνευμονολογίας. Συνταξιοδοτήθηκε το 1994 με την υστεροφημία αξιολογημένου δασκάλου και σπουδαίου Φυματιολόγου. Μόχθησε σε πολλά επίπεδα. Ισορρόπησε πανεπιστημιακές έριδες και κράτησε Πανεπιστημιακή Κλινική 160 κλινών, αξιόμαχη και δεμένη μέσα στο περιβάλλον της «Σωτηρίας». Για χρόνια υπήρξε Πρόεδρος της Ελληνικής Πνευμονολογικής Εταιρείας και άφησε τελικά πίσω του ό,τι καλύτερο. Πολλούς μαθητές που τον θυμούνται.

Κατά τη δεκαετία 70-80 η «Ανάταση» της Πνευμονολογίας ώθησε δεκάδες νέους γιατρούς να μετεκπαιδευτούν εκτός Ελλάδος και να επανδρώσουν προοδευτικά τις Πνευμονολογικές Κλινικές των μεγάλων Νοσ. Κέντρων (Σωτηρία – Σισμανόγλειο – Παπανικολάου). Μετά την κάθετη πτώση της φυματίωσης αναδύθηκαν ή αποκαλύφθηκαν στα έκπληκτα μυαλά των νεοφώτιστων, σημαντικά νοσήματα που κοίμιζε η άγνοια και η έλλειψη διαγνωστικών μέσων. Η μεταστροφή από τη Φυματιολογία στην Πνευμονολογία δεν ήταν εύκολη, αλλά ήταν συναρπαστική, εντυπωσιακή και γενναία. Ομάδες των Πνευμονολόγων που εκπαιδεύτηκαν και εκτιμήθηκαν σε κέντρα του εξωτερικού άνοιξαν το δρόμο και στην άλλη γενιά. Και σε άλλες εξειδικεύσεις, όπως π.χ. η Εντατική θεραπεία, Ογκολογία, Λοιμωξιολογία κ.λπ. Οι Πνευμονολόγοι-Εντατικοί έχουν καταλάβει και διευθύνουν το 80% των Μονάδων Εντατικής Θεραπείας της χώρας. Πνευμονολογικές Κλινικές ιδρύθηκαν σε 8 μεγάλα Νοσοκομεία και μικρότερα τμήματα σε όλα σχεδόν τα επαρχιακά. Υπήρξαν οι αναμενόμενες συγκρίσεις και συγκρούσεις για θέσεις και αξιώματα. Όπου επικράτησε το ήθος, η αξιοπρέπεια και η εντιμότητα, οι συγκρίσεις δικαιώθηκαν από την πρόοδο και την καταξίωση. Οι συγκρούσεις παρέμειναν και παραμένουν σε χώρους όπου κυριάρχησε η αρχομανία, η αναξιοκρατία και ο αριθμισμός. Η ομάδα των «Καναδών» δημιούργησε στην αρχή ένταση. Κατέλαβε ανώτατες θέσεις στα Πανεπιστήμια και τα Μεγάλα Νοσοκομεία. Διατήρησε προβάδισμα στις Επιστημονικές Εταιρείες και στην παραγωγή έργου και διοργάνωσε το πρώτο Παγκόσμιο Συνέδριο Πνευμονολογίας στην Αθήνα το 1988. Ακολούθησε μια έκρηξη που την γνωρίζουν όλοι. Άνοιξαν και θέσεις Πνευμονολόγων στα Νέα Περιφερειακά Πανεπιστήμια. Πολλοί αξιόλογοι νέοι κατέλαβαν Ακαδημαϊκές θέσεις, τίμησαν την εκλογή τους και δημιούργησαν σύγχρονες Πανεπιστημιακές Κλινικές και ερευνητικό έργο. Η Ελληνική Πνευμονολογική Εταιρεία ανέλαβε το πιο ενεργό και καθοριστικό ρόλο σε συνεργασία με την αντίστοιχη εταιρεία Βορείου Ελλάδος, για τη διαρκή εκπαίδευση-μετεκπαίδευ-

Το εξώφυλλο

Σκηνή από το γύρισμα της ταινίας «2001: η Οδύσσεια του Διαστήματος».

Ο Stanley Kubrick σκηνοθετεί καπνίζοντας. Είναι γνωστό ότι υπήρξε μανιώδης καπνιστής, γεγονός που δεν είναι ίσως άσχετο με τον πρόωρο και αιφνίδιο θάνατό του.

⇒ ση των Πνευμονολόγων. Αμέτρητες οι εκδόσεις, σεμινάρια, υποτροφίες και προγράμματα συνεχιζόμενης μετεκπαίδευσης. Υπήρξε προσπάθεια να αυξηθεί η Πνευμονολογία στα 6 χρόνια (με 2 χρόνια Παθολογία και 1 χρόνο Εντατική Θεραπεία), αλλά δεν πέτυχε. Κατά καιρούς η Ειδικότητα απειλήθηκε και από άλλους «φίλους», αλλά την κρατήσαμε ανεξάρτητη και «κύρια», γιατί δεν χρειάζεται δεκανίκια. Όλες οι Πανεπιστημιακές Κλινικές με μια και μοναδική εξαίρεση συνεργάστηκαν και τίμησαν τις προσπάθειές της. Μέσα από την Εταιρεία αναδείχθηκαν και εξαιρετοί Πνευμονολόγοι από κρατικά Νοσοκομεία. Με υποτροφίες μετεκπαιδεύτηκαν εκτός Ελλάδος και ανέβασαν το επίπεδο της ειδικότητας σε όλη τη χώρα. Στην ομάδα των Καναδών ανήκε και ο Νίκος Σιαφάκας. Ανήσυχος, δραστήριος αλλά και μεθοδικός. Με τους παλαιότερους Φυματιολόγους τον συνέδεε και δεσμός αίματος. Ο πατέρας του, Μενέλαος Σιαφάκας, ήταν σύγχρονος με το Λιώκη Φυματιολόγος. Είχε εκτελέσει μεγάλο ιατρικό και κοινωνικό έργο, ιδιαίτερα στην περίοδο της κατοχής και του εμφυλίου. Όταν ήμουν εσωτερικός βοηθός στη Θεραπευτική κλινική, γνώρισα το Νίκο, νεαρό τότε ειδικευόμενο στην Παθολογία. Γίναμε φίλοι στις σκληρές εφημερίες και φίλοι πορευτήκαμε 30 χρόνια. Ποτέ δεν ανταλλάξαμε πικρή κουβέντα. Σε στιγμές δοκιμασίας και έντασης μου έλεγε: «και μόνο για τη μνήμη του πατέρα μου δεν έχω δικαίωμα να αποτύχω». Η άνοδος του Σιαφάκα προς την επιτυχία δεν ήταν δρόμος εύκολος. Πέρασε 5 χρόνια εξειδίκευσης σε 3 διαφορετικές χώρες και άφησε τη βοή του στον «Ευαγγελισμό» και το σπίτι του για να φτιάξει Πανεπιστημιακή Κλινική σε Περιφερειακό Πανεπιστήμιο. Με σκληρή εργασία και έργο που παρήγε στον τόπο του, αναδείχθηκε. Τίμησε και συνεργάστηκε με την Ελληνική Πνευμονολογική Εταιρεία, αφού υπήρξε από τους κύριους συντελεστές της ανάπτυξης και της δράσης της. Σαν ερευνητής και ακαδημαϊκός δάσκαλος έγινε αξιόλογο μέλος της Ευρωπαϊκής Πνευμονολογικής Κοινότητας. Είναι τιμή σε κείνον, στη χώρα, αλλά και μεγάλη χαρά-ικανοποίηση σε μας, ότι εξελέγη πρόσφατα Πρόεδρος και στην Ευρωπαϊκή Πνευμονολογική Εταιρεία. Η Ελληνική Πνευμονολογική Εταιρεία γιορτάζει φέτος 40 χρόνια από την ίδρυσή της και θα τιμήσει την επέτειο ανάλογα. Ανάμεσα στο Λιώκη που έφυγε και στον Σιαφάκα που διακρίθηκε, τιμή μεγάλη στον ίδιο χρόνο, υπάρχει μια νοστή γραμμή που συνδέει τη Φυματιολογία με τη σύγχρονη Πνευμονολογία. Επάνω της κινήθηκε, αγωνίσθηκε, δικαιώθηκε ή και αδικήθηκε ένας ολόκληρος κόσμος των Ελλήνων Πνευμονολόγων-Φυματιολόγων που κρατά μνήμες και βιώματα ανιστόρητα. Σ' αυτό τον κόσμο αστρέψει τα μάτια του και ο αναγνώστης και ο τιμώμενος σήμερα καθηγητής. Με τη συγκίνηση εμφανή και την ικανοποίηση μεγάλη θέλω να συγχαρώ από καρδιάς το Νίκο Σιαφάκα. Η ομάδα των Καναδών εδώ και χρόνια σκόρπισε. Αν δεν είχε διαλυθεί θα κάναμε ένα καλό γιλέντι, Νίκο.

*Για την επιτροπή Σύνταξης
Ανώνυμη Ρασιδάμης*